

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-203/16 P

**Dirk Andres
prieš
Europos Komisiją**

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Vokietijos mokesčių teisės nuostatos, susijusios su nuostolių perkėlimu į būsimus mokestinius metus („sanavimo sąlyga“) – Sprendimas, kuriuo pagalba pripažinta nesuderinama su vidaus rinka – Ieškinys dėl panaikinimo – Priimtinumas – SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa – Konkrečiai susijęs asmuo – SESV 107 straipsnio 1 dalis – Sąvoka „valstybės pagalba“ – Atrankinio pobūdžio sąlyga – Referencinio pagrindo nustatymas – Teisinis faktinių aplinkybių kvalifikavimas“

Santrauka – 2018 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo (antroji kolegija) sprendimas

- Ieškinys dėl panaikinimo – Fiziniai ar juridiniai asmenys – Tiesiogiai ir konkrečiai su jais susiję aktai – Konkreti sąsaja – Sąlygos – Komisijos sprendimas, kuriuo uždraudžiama sektorinės pagalbos schema – Pagal šią schemą pagalbą gavusių asmenų ieškinys – Priimtinumas – Sąlygos – Konkretūs požymiai, kai faktinės aplinkybės išskiria ieškovą, palyginti su kitu asmeniu*
(SESV 107 straipsnio 1 dalis ir 263 straipsnio ketvirta pastraipa)
- Apeliacinis skundas – Pagrindai – Klaidingas faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimas – Teisingumo Teismo atliekama įrodymų vertinimo kontrolė – Netaikymas, išskyrus iškraipymo atvejį – Faktinių aplinkybių teisinio kvalifikavimo kontrolė – Įtraukimas*
(SESV 256 straipsnis)
- Valstybių teikiama pagalba – Sąvoka – Priemonės atrankinis pobūdis – Priemonė, kuria suteikiama mokesčių lengvata – Referencinis pagrindas lengvatos buvimui nustatyti – Kriterijai*
(SESV 107 straipsnio 1 dalis)
- Valstybių teikiama pagalba – Sąvoka – Viešosios valdžios institucijų suteikiamos mokesčių lengvatos tam tikroms įmonėms – Įtraukimas – Lengvata, atsiradusi dėl bendros priemonės, taikomos visiems ūkio subjektams be išimties – Netaikymas*
(SESV 107 straipsnio 1 dalis)

1. Faktiniai individualios pagalbos gavėjai pagal pagalbos schemą, nesuderinamą su vidaus rinka, yra konkrečiai susiję su Komisijos sprendimu, kuriuo ši schema pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka ir nurodoma ją susigrąžinti, ir draudžia ieškovą laikyti konkrečiai susijusiu vien todėl, kad jis yra potencialus šios pagalbos gavėjas. Vis dėlto tuo remiantis negalima daryti išvados, kad kai nagrinėjamas sprendimas, kuriuo pagalbos schema pripažinta nesuderinama su vidaus rinka, vienintelis reikšmingas

kriterijus siekiant nustatyti, ar ieškovas yra konkrečiai susijęs su tokiu sprendimu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, yra tai, ar ieškovas yra faktinis arba potencialus pagalbos gavėjas pagal šią schemą.

Iš tiesų, ši jurisprudencija, kuri suformuota atsižvelgiant į valstybės pagalbos specifinį kontekstą, yra tik teisinio kriterijaus, taikytino siekiant nustatyti konkrečią sąsają, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, ypatinga išraiška ir pagal ją ieškovas yra konkrečiai susijęs su sprendimu, skirtu kitam asmeniui, tik tuo atveju, jeigu minėtas aktas jį paveikia dėl tam tikrų ypatingų savybių ar faktinių aplinkybių, kurios jį išskiria iš kitų asmenų. Vadinasi, tai, ar ieškovas gali priklausyti faktiniams arba potencialiems individualios pagalbos gavėjams pagal schemą, pripažintą nesuderinama su vidaus rinka, negali būti lemiamas kriterijus sprendžiant, ar ieškovas yra konkrečiai susijęs su šiuo sprendimu, kai bet kuriuo atveju yra nustatyta, kad jis padarė įtaką ieškovui dėl tam tikrų jo ypatingų savybių ar faktinių aplinkybių, kurios jį išskiria iš kitų asmenų.

(žr. 46–48 punktus)

2. Faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimas, išskyrus šių faktinių aplinkybių ir įrodymų iškraipymo atvejį, nėra teisės klausimas, kuriam, kaip tokiam, taikoma Teisingumo Teismo kontrolė nagrinėjant apeliacinį skundą. Vis dėlto Bendrajam Teismui konstatavus ar įvertinus faktines aplinkybes, pagal SESV 256 straipsnį Teisingumo Teismas turi kompetenciją patikrinti Bendrojo Teismo pateiktą teisinį šių faktinių aplinkybių ir jomis remiantis padarytų teisinių išvadų vertinimą.

Taigi, kalbant apie Bendrojo Teismo su nacionaline teise susijusių vertinimų, kurie valstybės pagalbos srityje yra faktinių aplinkybių vertinimas, analizę nagrinėjant apeliacinį skundą, reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neturi kompetencijos tikrinti, ar buvo iškraipyta ši teisė. Tačiau Bendrojo Teismo šios nacionalinės teisės teisinio kvalifikavimo atsižvelgiant į Sąjungos teisės nuostatą analizę nagrinėjant apeliacinį skundą yra teisės klausimas, kuris priklauso Teisingumo Teismo kompetencijai.

(žr. 77, 78 punktus)

3. Vertinant šią atrankinio pobūdžio sąlygą reikia nustatyti, ar pagal konkrečią teisinę sistemą nagrinėjama nacionaline priemone labiau palaikomos tam tikros įmonės ar tam tikrų prekių gamyba nei kitos, kurių, atsižvelgiant į minėtą sistemą siekiamą tikslą, faktinė ir teisinė padėtis yra panaši ir kurios taip yra vertinamos skirtingai, o tai gali būti laikoma iš esmės diskriminaciniu vertinimu. Kai nagrinėjama priemonė laikoma pagalbos schema, o ne individualia pagalba, Komisija turi nustatyti, kad šia priemone, nors ja teikiamas bendras pranašumas, suteikiama išimtinė nauda tik tam tikroms įmonėms arba tam tikriems veiklos sektoriams.

Siekdama nacionalinę mokesčių priemonę kvalifikuoti kaip „atrankinę“, Komisija, pirma, turi nustatyti bendrą arba „įprastą“ mokesčių sistemą, taikomą atitinkamoje valstybėje narėje, ir, antra, turi įrodyti, kad šia priemone nukrypstama nuo tokios bendros sistemos tiek, kiek pagal šią priemonę diferencijuojami ūkio subjektai, kurie, atsižvelgiant į šios mokesčių sistemos tikslą, yra panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje.

Vis dėlto sąvoka „valstybės pagalba“ neapima priemonių, kuriomis diferencijuojamos įmonės, kurios, atsižvelgiant į nagrinėjamos mokesčių sistemos tikslą, yra panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje, todėl *a priori* yra atrankinės, jeigu atitinkama valstybė narė įrodo, jog ši diferenciacija atsiranda dėl sistemos, kuri taikoma įmonėms, pobūdžio ar bendros struktūros.

Nagrinėjant sąlygą, susijusią su atrankiniu pobūdžiu, pirmiausia reikia nustatyti referencinį pagrindą, kuriam priklauso atitinkama priemonė, ir šis nustatymas ypač svarbus mokesčių priemonių atveju, nes pranašumo egzistavimas gali būti nustatytas tik palyginus su vadinamuoju „įprastu“ apmokestinimu.

Taigi siekiant nustatyti visas įmones, kurių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši, pirma reikia apibrėžti teisinę sistemą, kurios siekiamo tikslo atžvilgiu prireikus turi būti nagrinėjama, ar pranašumą iš nagrinėjamos priemonės gaunančių ir jo negaunančių įmonių faktinė ir teisinė padėtis yra panaši.

Vis dėlto mokesčių sistemos kvalifikavimas kaip „atrankinės“ nepriklauso nuo to, ar ji yra tokia, kad įmonėms, kurios galbūt naudojasi atrankiniu pranašumu, paprastai taikoma tokia pati mokesčių našta kaip ir kitoms įmonėms, bet jos naudojasi ir išimtimis, todėl atrankinio pobūdžio pranašumą galima apibrėžti kaip skirtumą tarp įprastos mokesčių naštos ir tos, kuri taikoma pirmosioms įmonėms.

Iš tiesų toks atrankinio pobūdžio kriterijaus aiškinimas reikštų, kad, norint mokesčių režimą laikyti atrankinio pobūdžio, jis turi būti parengtas pagal tam tikrą reglamentavimo techniką, o dėl to nacionalinės mokesčių teisės normoms nuo pat pradžių nebūtų taikoma kontrolė valstybės pagalbos srityje vien dėl to, kad jos priimtos naudojant kitokią reglamentavimo techniką, nors jų teisiniai ir (arba) faktiniai padariniai pakoregavus ir suderinus įvairias mokesčių normas yra tokie patys. Todėl panaudota reglamentavimo technika negali būti lemiama referenciniam pagrindui nustatyti.

Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad mokestinės priemonės atrankinio pobūdžio negalima teisingai įvertinti remiantis referenciniu pagrindu, sudarytu iš kelių nuostatų, kurios dirbtinai atskirtos nuo platesnės teisinės sistemos.

(žr. 83, 84, 86–92, 103, 104 punktus)

4. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 85 punktą)